

CỬA SÔNG

Là cửa nhưng không then khóa

Cũng không khép lại bao giờ

Mênh mông một vùng sóng nước

Mở ra bao nỗi đợi chờ.

Nơi những dòng sông cần mẫn

Gửi lại phù sa bãi bồi

Để nước ngọt ùa ra biển

Sau cuộc hành trình xa xôi.

Nơi biển tìm về với đất

Bằng con sóng nhớ bạc đầu

Chất muối hòa trong vị ngọt

Thành vũng nước lợ nông sâu.

Nơi cá đổi vào để trứng

Nơi tôm rảo đến búng càng

Cần câu uốn cong lưỡi sóng

Thuyền ai lấp lóa đêm trăng.

Nơi con tàu chào mặt đất

Còi ngân lên khúc giã từ

Cửa sông tiễn người ra biển

Mây trắng lành như phong thư.

Dù giáp mặt cùng biển rộng

Cửa sông chẳng dứt cội nguồn

Lá xanh mỗi lần trôi xuống

Bỗng... như một vùng núi non

QUANG HUY

- **Cửa sông:** Nơi sông chảy ra biển, hồ hoặc một dòng sông khác
- **Bãi bồi:** khoảng đất bồi ven sông, ven biển
- **Nước ngọt:** nước không bị nhiễm mặn
- **Sóng bạc đầu:** sóng lớn, ngọn sóng có bọt tung trắng xóa
- **Nước lợ:** Nước pha trộn giữa nước ngọt và nước mặn thường có ở vùng cửa sông giáp biển
- **Tôm rảo:** Một loài tôm sống ở vùng nước lợ, thân nhỏ và dài

Nội dung bài Cửa sông

Nội dung chính

Bài thơ nói về cửa sông, một nơi rất đặc biệt vì có nước từ biển hòa cùng nước sông tạo thành vùng nước lợ, cho tôm cá phong phú, cuộc sống ấm no. Cửa sông là nơi giao lưu giữa đất liền, núi non với biển cả.

Câu 1 (trang 75 sgk Tiếng Việt 5)

Trong khổ thơ đầu, tác giả dùng những từ ngữ nào để nói về nơi sông chảy ra biển? Cách giới thiệu ấy có gì hay?

Trả lời:

* Tác giả sử dụng cách chơi chữ trong khổ thơ đầu, đó là các từ ngữ:

"Là cửa nhưng không then khóa, không khép lại bao giờ". Đó là cửa sông, cùng cách nói chỉ cửa cống, cửa nhà ở của con người. Cửa sông nơi đây có "mênh mông một vùng sông nước". Nơi ấy con sông chảy vào biển, hồ hay một dòng sông khác.

* Nhờ cách giới thiệu như vậy, tác giả muốn nói cửa sông luôn phải được thông suốt để sông và biển được nối liền nhau phục vụ cho cuộc sống của nhân loại. Cách nói như vậy rất lạ, hấp dẫn người nghe.

Câu 2 (trang 75 sgk Tiếng Việt 5)

Theo bài thơ, cửa sông là địa điểm đặc biệt như thế nào?

Trả lời:

Cửa sông là một địa điểm đặc biệt bởi vì là nơi sông gửi phù sa làm nên những bãi bồi, nơi biển tìm về đất liền; nơi đưa tôm cá vào sông; nơi tiễn người ra khơi, nơi con tàu chào mặt đất.

Câu 3 (trang 75 sgk Tiếng Việt 5)

Phép nhân hóa ở khổ thơ cuối giúp tác giả nói lên điều gì về "tấm lòng" của cửa sông đối với cội nguồn?

Trả lời:

Biện pháp nhân hóa trong khổ thơ cuối như sau:

- Cửa sông giáp mặt cùng biển rộng. Cửa sông chẳng dứt cội nguồn, bỗng có lúc nhớ một vùng núi non.

- Biện pháp nhân hóa này như ngầm khẳng định tình nghĩa thủy chung của cửa sông. Nó vẫn có một cội nguồn mãi mãi chảy xuống làm thành dòng sông đi qua cửa sông và hòa nhập vào biển, nhưng nó cũng giống như "nước đi ra bể lại mưa về nguồn" sẽ chẳng có nếu không có một cội nguồn từ trên cao.